

Argumentenkaarten Toekomst van aardgas (1/3)

Wat zijn voor Nederland argumenten voor en tegen het stoppen met gaswinning op land?

Voor

Politiek

Milieu

Economie

Veiligheid

Energie

Tegen

Politiek

Milieu

Economie

Veiligheid

Energie

Stoppen versnelt de overstap naar duurzame energie

Stoppen vergroot het gevoel van urgentie om duurzame alternatieven voor gas te ontwikkelen.

Stoppen beëindigt zo snel mogelijk de negatieve effecten van gaswinning op de veiligheid

Stoppen beëindigt zo snel als mogelijk de aardbevingen die het gevolg zijn van winning in Groningen.
Stoppen vermindert angst en stress van burgers die voortkomen uit (ervaren) onveiligheid.
Stoppen voorkomt nieuwe schade aan huizen en monumenten als gevolg van gaswinning in Groningen.

Stoppen bespaart kosten

Stoppen vermindert kosten voor onderhoud van bezittingen en infrastructuur, zoals dijken.
Stoppen voorkomt op termijn procedurele en juridische rompslomp als gevolg van gaswinning en schade.
Duidelijkheid over stoppen voorkomt onnodige en onrendabele investeringen door bedrijven en overheden.

Stoppen kan tot nieuwe banen leiden

Stoppen kan Nederland ertoe aanzetten nieuwe eigen energiebronnen te ontwikkelen, dit creëert nieuwe banen.

Stoppen versterkt de aantrekkingskracht van winningsgebieden

Stoppen leidt tot een beter imago van Groningen als woon- en werkomgeving.
Stoppen kan leiden tot een opleving van de woningmarkt in de winningsgebieden in Groningen.

Stoppen helpt het vertrouwen van burgers in winningsgebieden in de overheid te herstellen

Door te stoppen komt de overheid tegemoet aan onvrede over de gaswinning onder burgers.
De overheid erkent de zorgen van mensen die zich onveilig voelen of schade ondervinden door te stoppen.

Stoppen verkleint de beïnvloeding van het energiebeleid door lobbyisten

Stoppen verkleint de gasector en dus de invloed van fossiele energiebedrijven op het energiebeleid.

Stoppen past bij de politieke beslissing om een duurzame economie te realiseren

Stoppen past bij de brede beweging naar een fossielvrije energiehuishouding.

Stoppen verbetert het milieu en de kwaliteit van de leefomgeving

Stoppen beëindigt door winning veroorzaakte bodemdaling en effecten hiervan, zoals vernatting en verzilting.
De leefomgeving wordt schoner en leger, boven- en ondergronds, doordat productie-infrastructuur verdwijnt.

Stoppen is goed voor het klimaat

Stoppen vermindert de broeikasgasuitstoot in Nederland die vrijkomt bij gaswinning.
Nederland geeft internationaal het goede voorbeeld door fossiele grondstoffen in de grond te laten.

Stoppen maakt het voor Nederland moeilijker om zelfstandig in energie te voorzien

Stoppen dwingt om op alternatieve wijze in de energievraag te voorzien, zoals door import van gas.

Stoppen bemoeilijkt het realiseren van een CO₂-arme energievoorziening

Stoppen verkleint ondergrondse ruimte in kleine gasvelden die beschikbaar is voor CO₂- of energie-opslag.

Door te stoppen verliest Nederland kennis en kunde in de energiesector

Kennis en capaciteit voor gebruik van de diepe ondergrond verdwijnen, zoals voor aardwarmte.
Kennis over gas is nuttig voor het ontwikkelen van duurzame technieken, zoals omzetting van stroom in gas.

Stoppen verschuift de veiligheidsrisico's

Als de gasimport stijgt verplaatsen veiligheidsrisico's zich naar buitenland met lagere veiligheidsnormen.
Stoppen leidt tot gebruik van andere energiebronnen met eigen veiligheidsrisico's, zoals aardwarmte of kolen.

Stoppen schaadt het nationaal inkomen en de schatkist

Stoppen verlaagt het nationaal inkomen; alle economische productie uit gaswinning op land stopt.
Stoppen leidt tot minder inkomsten voor het Rijk uit gasbaten en verslechtert dus het saldo voor de schatkist.
Stoppen leidt tot juridische procedures tussen staat en vergunninghouders en mogelijk tot schadeloosstelling.

Stoppen brengt kosten met zich mee

Vervanging van Gronings gas door import veroorzaakt kosten voor omzettingsinstallaties.
Stoppen leidt tot versnelde afschrijving op gemaakte investeringen in infrastructuur voor gasproductie.
Stoppen haalt opruimingskosten voor het verwijderen van de gasproductie-infrastructuur naar voren in de tijd.

Stoppen schaadt de economische ontwikkeling

Stoppen maakt de overheid een onbetrouwbare partner voor bedrijven, dit schaadt het investeringsklimaat.
Stoppen schaadt de werkgelegenheid in de gasector die voortkomt uit de gaswinning.
Stoppen beëindigt regionale fondsen van producenten, die ten goede komen aan de lokale leefbaarheid.
Stoppen beëindigt investeringen van producenten in infrastructuur, zoals in dijken en waterhuishouding.

Stoppen schaadt de positie van Nederland en Europa

Stoppen kan de gasimport vergroten en hiermee de afhankelijkheid van Nederland van andere landen.
Stoppen verzwakt de Nederlandse en Europese onderhandelingspositie op de internationale energiemarkt.

Stoppen schaadt het klimaat en het milieu elders in de wereld

Stoppen kan de gasimport vergroten, hierdoor stijgt het gastransport en dus de uitstoot van broeikasgas.
Vervangende energiebronnen kunnen tot een hogere broeikasgasuitstoot leiden, zoals kolen.
Stoppen kan de gasimport vergroten, dit veroorzaakt elders mogelijk meer schade aan milieu en klimaat.
Vervangende energiebronnen vereisen (elders) ruimte voor productie, opslag en transport.

Over deze kaart

Deze Argumentenkaart toont argumenten voor en tegen het stoppen met de gaswinning op land in Nederland. In dit gedachte-experiment bouwt Nederland de gaswinning op land zo snel mogelijk af tot nul zonder de energieleveringszekerheid in gevaar te brengen. Gebruikers van gas in Nederland en buurlanden zijn nu afhankelijk van laagcalorisch gas uit Groningen. Om deze afhankelijkheid te stoppen investeren we in dit gedachte-experiment maximaal in omzettingcapaciteit om hoogcalorisch gas geschikt te maken voor gebruikers van laagcalorisch gas, ongeacht de kosten die hieraan verbonden zijn. Het terugbrengen van gaswinning naar nul zal dan enkele

jaren duren. Met stoppen bedoelen we hier gaswinning uit alle huidige velden die zich op en onder land bevinden. Naast het Groningse gasveld gaat het om huidige winning uit kleine velden en het niet in gebruik nemen van kleine velden in de toekomst. Winning van de gasvoorraden op zee en gebruik en transport van gas op land blijven mogelijk. Voor het gemak schrijven we gas waar we aardgas bedoelen en schrijven we biogas wanneer we dit specifiek bedoelen. Daar waar argumenten specifiek over Groningen gaan benoemen we dit. Deze kaart gaat uitsluitend over het winnen van gas, we doen dus geen aannames over het gebruik van gas

in Nederland. Zie de Argumentenkaart 'Afbouwen van aardgasgebruik' voor het gedachte-experiment over het gebruik van gas. Samen met een derde Argumentenkaart over het toewijzen van gasbaten vormen zij een serie van drie kaarten over de toekomst van gas in Nederland. Alle kaarten gaan over een gedachte-experiment en niet over beleid van het ministerie van Economische Zaken. Ze hebben tot doel om de breedte van argumenten rond gas in Nederland zo scherp mogelijk te verkennen. De kaart is tot stand gekomen op basis van drie denksessies met deskundigen. Met dank aan allen voor hun denkwerk.

Argumentenkaarten Toekomst van aardgas (2/3)

Wat zijn argumenten voor en tegen het afbouwen van aardgasgebruik voor verwarmen en het maken van stroom?

Voor

Tegen

Energie

Afbouwen versnelt de overstap naar duurzame energie

- Afbouwen vergroot het besef bij publieke en private partijen dat een alternatief voor gas nodig is.
- Afbouwen leidt tot aanleg van infrastructuur die gebruik van duurzame warmte in gebouwen mogelijk maakt.

Deze vorm van afbouwen helpt om soepel over te stappen naar duurzame energie

- Grootgebruikers met weinig alternatieven voor gas hebben tijd zich aan te passen, zoals de chemische industrie.

Veiligheid

Afbouwen verkleint de veiligheidsrisico's

- Afbouwen verkleint het gebruik van Gronings gas en dus kan de productie daar omlaag om veiligheid te borgen.
- Afbouwen leidt tot minder doden door koolstofmonoxidevergiftiging en gasexplosies in gebouwen.

Afbouwen bevordert de economische ontwikkeling

- Afbouwen leidt tot investeringen in nieuwe infrastructuur voor alternatieven voor gas, dit schept banen.
- Afbouwen vergroot het besef dat duurzame alternatieven voor gas nodig zijn, dit leidt tot innovatie.
- Afbouwen kan leiden tot ontwikkeling van duurzame technologieën die te verkopen zijn in het buitenland.

Afbouwen bespaart kosten

- Duurzame energie is op termijn goedkoper dan fossiel omdat de (marginale) kostprijs lager is.
- Afbouwen voorkomt onrendabele investeringen doordat het energiebeleid voor investeerders helder is.

Afbouwen beperkt kosten voor de schatkist

- Afbouw van gasgebruik door huishoudens verlaagt de broeikasuitstoot tegen relatief lage overheidskosten.

Economie

Afbouwen vermindert onze afhankelijkheid van het buitenland

- Afbouwen verkleint onze toekomstige import van gas en dus onze afhankelijkheid van het buitenland.

Afbouwen helpt publieke en private partijen bij hun energiekeuzes

- Afbouwen schept duidelijkheid over de toekomst van gasgebruik in Nederland.

Afbouwen kan de sociale cohesie tussen burgers versterken

- Met afbouwen kunnen burgers – als gemeenschap – een alternatief voor gas kiezen.

Met afbouwen neemt Nederland politieke verantwoordelijkheid

- Met afbouwen neemt Nederland het nakomen van gemaakte klimaatafspraken serieus.

Politiek

Afbouwen is goed voor het klimaat

- Als duurzame energie het gebruik van gas vervangt, daalt de uitstoot van broeikasgas.

Milieu

Afbouwen is ethisch juist

- Nederland is als welvarend land moreel verplicht om klimaatverandering te bestrijden.
- Afbouwen past bij het bouwen aan een duurzaam economisch systeem in Nederland.
- Afbouwen kan bijdragen aan de zelfvoorzienendheid van energiegebruikers.

Ethiek

Energie

Afbouwen bemoeilijkt het realiseren van een CO₂-arme energievoorziening in 2050

- Afbouwen beperkt de inzet van gas als flexibele energiebron tijdens de overstap naar duurzame energie.
- Door afbouwen kan gasinfrastructuur verdwijnen die in de toekomst bruikbaar is voor duurzame energie.

Afbouwen is slecht voor de stabiliteit van de energievoorziening

- Duurzame alternatieven voor gas, zoals wind en zon, kennen een grotere fluctuatie in het aanbod.
- Nieuwe gascentrales kunnen helpen het elektriciteitsnet te stabiliseren als duurzame productie tekortschiet.

Veiligheid

Afbouwen vergroot de veiligheidsrisico's

- Afbouwen stelt hogere eisen aan de elektriciteitsvoorziening, dit kan leiden tot meer uitval van elektriciteit.
- Afbouwen kan leiden tot teruglopende investeringen in onderhoud van gastransportinfrastructuur.

Economie

Afbouwen leidt tot verlies op bestaande investeringen en maakt nieuwe investeringen noodzakelijk

- Het rendement op al bestaande gasinfrastructuur en apparaten zal lager zijn door korter en minder gebruik.
- Nederland moet investeren in infrastructuur voor opwekking en transport van alternatieven voor gas.

Afbouwen leidt tot hogere kosten voor gebruikers

- Eigenaren moeten investeren in een alternatieve manier om hun huis te verwarmen.
- Duurzame alternatieven voor aardgas kunnen leiden tot hogere energieprijzen voor eindgebruikers.

Politiek

Afbouwen leidt tot onrust bij burgers en bedrijven

- Afbouwen stuit op onbegrip en mogelijk verzet bij gebruikers en belanghebbenden uit de gassector.
- Afbouwen creëert onzekerheid en discussie over het beste alternatief voor gas.

Afbouwen schaadt de Europese saamhorigheid

- Nederlanders betalen voor verduurzaming terwijl buurlanden gas kunnen blijven gebruiken.

Milieu

Afbouwen schaadt het klimaat en de kwaliteit van de leefomgeving

- Als kolen of olie gas als energiebron vervangt, neemt de uitstoot van broeikasgas toe.
- Duurzame alternatieven voor gas vereisen meer ruimte voor productie, opslag en transport.

Ethiek

Afbouwen beperkt mensen in hun vrijheid

- De overheid beperkt bedrijven en burgers in hun keuzevrijheid bij hun gebruik van energie.

Over deze kaart

Deze Argumentenkaart toont argumenten voor en tegen het afbouwen van aardgasgebruik voor verwarming en het maken van stroom. In dit gedachte-experiment bouwt Nederland het gebruik van aardgas voor het opwekken van elektriciteit en verwarmen van gebouwen geheel af vóór 2050 op de volgende wijze:

- De overheid verbiedt het bouwen van nieuwe productie-eenheden die elektriciteit opwekken met aardgas zoals in huidige elektriciteitscentrales en warmtekrachtkoppelinginstallaties (WKK's).
- De overheid bepaalt dat nieuwe woningen geen aardgas-aansluiting meer krijgen.

- Overheden, netbeheerders en eigenaren investeren bij onderhoud en renovatie van infrastructuur en gebouwen in vormen van verwarmen zonder aardgas, zoals met geothermie, biogas of warmtepompen.
- Het gedachte-experiment bevat geen uitwerking over gebruik van aardgas door de industrie.

Voor het gemak schrijven we op deze kaart gas waar we aardgas bedoelen en biogas wanneer we dit specifiek bedoelen. Dit gedachte-experiment gaat het uitsluitend over gebruik van aardgas, we gaan er hier dus vanuit dat winning

van aardgas in Nederland blijft zoals die is. Zie de kaart 'Stoppen met de aardgaswinning op land' voor het gedachte-experiment over het stoppen van de gaswinning. Samen met een derde Argumentenkaart over het toewijzen van gasbaten vormen zij een serie van drie kaarten over de toekomst van gas in Nederland. Alle kaarten gaan over een gedachte-experiment en niet over beleid van het ministerie van Economische Zaken. Ze hebben tot doel om de breedte van argumenten rond gas in Nederland zo scherp mogelijk te verkennen. De kaart is tot stand gekomen op basis van drie denksessies met deskundigen. Met dank aan allen voor hun denkwerk.

Argumentenkaarten Toekomst van aardgas (3/3)

Wat zijn voor Nederland argumenten voor en tegen het toewijzen van een deel van de aardgasbaten aan decentrale overheden in winningsgebieden?

Voor

Tegen

Economie

Economie

Politiek

Politiek

Uitvoering

Uitvoering

Ethiek

Ethiek

Toewijzing leidt tot meer economische ontwikkeling in de winningsgebieden

- Decentrale overheden kunnen extra geld besteden in hun regio zoals aan werk en wonen.
- Extra bestedingen kunnen winningsgebieden aantrekkelijker maken als woonomgeving.
- Decentrale overheden kunnen gasbaten beter besteden dan het Rijk, omdat ze lokale behoeften beter kennen.

Toewijzing vergroot de gasbaten

- Toewijzing vergroot de steun voor winningsprojecten, hierdoor stijgen de gasproductie en bijbehorende baten.

Toewijzing bespaart kosten

- Toewijzing vergroot de steun voor gaswinning in de regio, dit verkleint het aantal bezwaarprocedures.

Toewijzing vergroot het draagvlak voor gaswinning onder lokale bestuurders en burgers

- Toewijzing geeft burgers erkenning van de winningsoverlast, hierdoor denken ze positiever over gaswinning.
- Door burgers een financieel belang te geven in de gaswinning denken zij positiever over gaswinning.

Toewijzing brengt tegengestelde partijen en overheden nader tot elkaar

- Het uitwerken van de toewijzing kan voor- en tegenstanders van de gaswinning dichterbij elkaar brengen.

Toewijzing is ethisch juist

- Toewijzing geeft meer lusten aan het gebied waar de lasten vallen van de gaswinning, dit is eerlijker.
- Toewijzing compenseert voor de historisch ongebalanceerde verdeling van lusten en lasten van gaswinning.

Toewijzing leidt tot inefficiënte inzet van gasbaten

- Als decentrale overheden hun begroting zien groeien, kan dit leiden tot verspilling.
- Toewijzing zonder oormerk kan leiden tot willekeur in bestedingen door decentrale overheden.
- Een versnipperde inzet van gasbaten leidt tot minder resultaten dan een gebundelde inzet door overheden.

Toewijzing leidt tot financiële problemen voor decentrale overheden

- Toewijzing maakt begroten moeilijker omdat de inkomsten mede afhangen van de onzekere gasbaten.
- Toewijzing laat overheden wennen aan een ruimere begroting, terwijl de gasbaten eindig zijn.

Toewijzing schaadt de schatkist

- Het Rijk heeft navenant minder inkomsten uit de aardgasbaten.

Toewijzing kan het gebrek aan vertrouwen bij burgers niet herstellen

- Toewijzing werkt niet om het probleem van wantrouwen bij burgers rond schadeafhandeling weg te nemen.
- Burgers kunnen toewijzing ervaren als het afkopen van hun protest zonder dat hun vertrouwen wordt hersteld.

Toewijzing leidt tot meer claims van lokale gemeenschappen richting het Rijk

- Toewijzing heeft een voorbeeldwerking voor burgers die overlast ervaren, zoals omwonenden van Schiphol.

Toewijzing beïnvloedt de onafhankelijkheid van decentrale overheden richting het Rijk

- Decentrale overheden die geld krijgen uit gaswinning worden wellicht minder kritisch over rijksbeleid over gas.

Toewijzing is lastig uitvoerbaar

- Het is voor belanghebbenden lastig om het eens te worden over de precieze invulling van de toewijzing.
- Het is lastig een objectieve methode te bepalen wie hoeveel geld krijgt in welke gevallen.
- Het past niet in huidige wet- en regelgeving om decentrale overheden ongeoormerkt geld te geven.

Toewijzing is ethisch onjuist

- Het gas is van alle Nederlanders en dus moeten we de lusten evenredig verdelen over alle Nederlanders.
- Toewijzing creëert ongelijkheid tussen regio's en doet afbreuk aan de solidariteit in Nederland.
- Toewijzing van geld aan een gebied leidt tot willekeurige grensgevallen en dit is onrechtvaardig.
- Overheden mogen burgers niet omkopen.

Over deze kaart

Deze Argumentenkaart toont argumenten voor en tegen het toewijzen van een deel van de aardgasbaten aan gemeenten en provincies in winningsgebieden. In dit gedachte-experiment krijgen zij een vast percentage van de publieke aardgasbaten vanuit het Rijk, tussen de tien en twintig procent. De decentrale overheden zijn vrij de inkomsten naar eigen inzicht te besteden. De inkomsten staan los van – en zijn dus in aanvulling op – de

schadevergoedingen die winningspartijen als compensatie voor geleden schade door aardgaswinning moeten betalen. Voor het gemak schrijven we gas waar we aardgas bedoelen. Deze Argumentenkaart is onderdeel van een serie van drie kaarten over de toekomst van gas in Nederland. De andere twee kaarten gaan over stoppen met de aardgaswinning op land en het afbouwen van aardgasgebruik.

Alle kaarten gaan over een gedachte-experiment en niet over beleid van het ministerie van Economische Zaken. Ze hebben tot doel om de breedte van argumenten rond gas in Nederland zo scherp mogelijk te verkennen. De kaart is tot stand gekomen op basis van drie denksessies met deskundigen. Met dank aan allen voor hun denkwerk.